

Sygn. akt VU 1008/13

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 23 kwietnia 2014 roku

Sąd Okręgowy w Piotrkowie Trybunalskim, Wydział V Pracy i Ubezpieczeń Społecznych w składzie:

Przewodniczący SSO Beata Łapińska

Protokolant stażysta Bożena Sobczyk

po rozpoznaniu w dniu 9 kwietnia 2014 roku w Piotrkowie Trybunalskim na rozprawie

sprawy z wniosku S. M.

przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddział w T.

o emeryturę

na skutek odwołania S. M.

od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddział w T.

z dnia 7 czerwca 2013 r. sygn. (...)

zmienia zaskarżoną decyzję w ten sposób, że przyznaje S. M. prawo do emerytury poczynając od dnia 14 maja 2013 roku.

Sygn. akt VU 1008/13

UZASADNIENIE

Decyzją z dnia 7 czerwca 2013 roku Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w T. odmówił S. M. prawa do emerytury.

Od decyzji powyższej wnioskodawca odwołał się w dniu 5 lipca 2013 roku, wnosząc o przyznanie żądanego prawa z uwagi na to, że przepracował wymagane 15 lat w warunkach szczególnych. Wskazał, że pracował w takich warunkach także w okresach od 15 lipca 1974 roku do 31 sierpnia 1979 roku na stanowisku ślusarza – spawacza oraz od 1 września 1979 roku 31 grudnia 1998 roku na stanowisku ślusarza w Fabryce (...) S.A. w P. (późniejsza nazwa (...) S.A.).

ZUS wnosił o oddalenie odwołania.

Sąd Okręgowy ustalił co następuje:

S. M., urodzony w dniu (...), złożył w dniu 14 maja 2013 roku wniosek o przyznanie emerytury.

(dowód: wniosek o emeryturę k. 1-2 w aktach ZUS)

Na dzień 1 stycznia 1999 roku skarżący udowodnił staż pracy wynoszący ponad 25 lat. Niekwestionowany przez ZUS okres zatrudnienia wnioskodawcy w warunkach szczególnych wynosi łącznie 1 rok, 7 miesięcy i 15 dni. Jest to okres zatrudnienia od 1 grudnia 1972 roku do 15 lipca 1974 roku w Fabryce (...) w P. na stanowisku spawacza.

Wnioskodawca nie przystąpił do otwartego funduszu emerytalnego.

(okoliczności niesporne)

W okresie od 25 września 1972 roku do 30 czerwca 2008 roku S. M. pracował w pełnym wymiarze czasu pracy w Fabryce (...) w P.W świadectwie pracy wystawionym wnioskodawcy przez ww. zakład pracy oraz angażach wskazano, że był on zatrudniony na stanowisku ucznia spawacza, spawacza, ślusarza-spawacza i spawacza.

(dowód: świadectwo pracy k. 4 w aktach ZUS, angaże w aktach osobowych wnioskodawcy)

W trakcie zatrudnienia w (...) S.A. w P. w okresie od 15 lipca 1974 roku do 31 grudnia 1998 roku wnioskodawca pracował stale i w pełnym wymiarze czasu pracy w wydziale montażu (...) (wcześniejsza nazwa (...) i (...)) przed połączeniem wydziałów (...) i (...) w jeden wydział) na stanowisku ślusarza w bezpośrednim sąsiedztwie stanowisk spawalniczych.

W wydziale (...) pracowali na jednej hali spawacze, malarze i ślusarze. W wydziale tym wnioskodawca składał elementy do wielkogabarytowych urządzeń górniczych, takich np. zwałowarek, osadzarek, wzbogacalników, stropnic, urządzeń wyciągowych, zsyków, słupów, przenośników taśmowych, przenośników kubełkowych itp. Elementy te były przesyłane do wydziału (...) z wydziału przygotowawczego. Były to blachy, rury, płaskowniki itp. Wnioskodawca składał ww. elementy zgodnie z rysunkiem technicznym, a następnie szepiał (wstępnie spawał) przy pomocy spawania elektrycznego. Elementy, które nie pasowały do siebie, były dopalane do wymiaru za pomocą palnika acetylenowo-tlenowego, a następnie szlifowane przy pomocy szlifierki pneumatycznej. W końcowej fazie wnioskodawca usuwał przy pomocy palnika stężenia pomocnicze i wygładzał je szlifierką. Zdarzało się, że wnioskodawca musiał przy pomocy wiertarki pneumatycznej wiercić otwory, aby połączyć urządzenie z kolejnymi elementami, a niekiedy musiał też nitować elementy przy pomocy nitownicy pneumatycznej (np. przy składaniu klatek wyciągowych i przenośników kubełkowych). Wnioskodawca dobijał także elementy za pomocą młotów pneumatycznych. Wnioskodawca pracował stale i w pełnym wymiarze czasu pracy. Innych czynności wnioskodawca nie wykonywał.

Stanowisko pracy wnioskodawcy znajdowało się w niewielkiej odległości od stanowisk spawaczy i było oddzielone od nich kurtyną z blachy, która chroniła jedynie od światła. Zapylenie i zadymienie na stanowisku pracy wnioskodawcy było takie same jak na całej hali.

(dowód: zeznania świadków S. S. i A. W. k. 19, 20, zeznania wnioskodawcy k. 19, 20 w zw. z k. 12, 13 w aktach sprawy)

(...) S.A. w P. wystawiła wnioskodawcy świadectwo wykonywania pracy w warunkach szczególnych, w którym stwierdziła, że pracował on w takich warunkach w okresach stale i w pełnym wymiarze czasu pracy wykonując prace przy spawaniu i wycinaniu elektrycznym, gazowym i atomowodorowym: od 1 grudnia 1972 roku do 15 lipca 1974 roku na stanowisku spawacza, od 16 lipca 1974 roku do 31 sierpnia 1979 roku na stanowisku ślusarza-spawacza oraz od 1 września 1974 roku do 31 grudnia 1998 roku na stanowisku ślusarza (pracownika zatrudnionego w bezpośrednim sąsiedztwie stanowisk spawalniczych – stała praca w warunkach, w których nie są zachowane higieniczne normy pracy) – Dział XIV, poz. 12, pkt 18 Wykazu A stanowiącego załącznik Nr 1 do zarządzenia Nr 17 Ministra Górnictwa i Energetyki z dnia 12 sierpnia 1983 roku w sprawie określenia stanowisk pracy w resorcie górnictwa i energetyki, na których wykonywane są prace w warunkach szczególnych.

(dowód: świadectwo wykonywania pracy w warunkach szczególnych k. 8 w aktach ZUS)

Przy zaliczeniu do pracy w warunkach szczególnych okresu zatrudnienia od 15 lipca 1974 roku do 31 grudnia 1998 roku, staż pracy wnioskodawcy w takich warunkach, łącznie z okresem niekwestionowanym przez organ rentowy wynosi więcej niż 15 lat.

(okoliczność niesporna)

Sąd Okręgowy zważył i ocenił co następuje:

Odwołanie zasługuje na uwzględnienie.

Zgodnie z treścią art. 32 ust. 1 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 roku o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (tekst jedn. Dz. U. z 2013r., poz. 1227 ze zm.) ubezpieczonym urodzonym przed dniem 1 stycznia 1949 roku, będącym pracownikami, o których mowa w ust. 2-3, zatrudnionymi w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze, przysługuje emerytura w wieku niższym niż określony w art. 27 pkt 1 (tj. poniżej 65 lat dla mężczyzn). Ustęp 4 art. 32 stanowi zaś, że wiek emerytalny, o którym mowa w ust. 1, rodzaje prac lub stanowisk oraz warunki, na podstawie których osobom wymienionym w ust. 2 i 3 przysługuje prawo do emerytury, ustala się na podstawie przepisów dotychczasowych.

Stosownie do art. 184 ust. 1 wskazanej wyżej ustawy ubezpieczonym urodzonym po dniu 31 grudnia 1948 roku przysługuje emerytura po osiągnięciu wieku przewidzianego w art. 32, 33, 39 i 40, jeżeli w dniu wejścia w życie ustawy (tj. w dniu 1 stycznia 1999 roku) osiągnęli:

- 1) okres zatrudnienia w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze wymagany w przepisach dotychczasowych do nabycia prawa do emerytury w wieku niższym niż 60 lat – dla kobiet i 65 lat – dla mężczyzn oraz
- 2) okres składkowy i nieskładkowy, o którym mowa w art. 27.

Emerytura, o której mowa w ust. 1, przysługuje pod warunkiem nieprzystąpienia do otwartego funduszu emerytalnego albo złożenia wniosku o przekazanie środków zgromadzonych na rachunku w otwartym funduszu emerytalnym, za pośrednictwem Zakładu, na dochody budżetu państwa.

W świetle powyższych regulacji żądanie wnioskodawcy należało zatem rozpoznać w aspekcie przepisów rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 roku w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze (Dz. U. Nr 8 poz. 43 z późn. zm.), zwanego dalej rozporządzeniem. Z treści § 4 tego rozporządzenia wynika, iż pracownik, który wykonywał prace w szczególnych warunkach wymienione w Wykazie A, nabywa prawo do emerytury, jeżeli spełnia łącznie następujące warunki:

- osiągnął wiek emerytalny wynoszący: 55 lat dla kobiet i 60 lat dla mężczyzn,
- ma wymagany okres zatrudnienia, w tym co najmniej 15 lat pracy w szczególnych warunkach.

Ten „wymagany okres zatrudnienia” to okres wynoszący 20 lat dla kobiet i 25 lat dla mężczyzn, liczony łącznie z okresami równorzędnymi i zaliczalnymi do okresów zatrudnienia (§ 3 rozporządzenia), natomiast pracą w warunkach szczególnych jest praca świadczona stale i w pełnym wymiarze na stanowiskach wskazanych w załączniku do tegoż aktu (§ 1 i § 2 rozporządzenia).

Okresy pracy w warunkach szczególnych, stosownie do § 2 ust. 2 rozporządzenia, stwierdza zakład pracy, na podstawie posiadanej dokumentacji, w świadectwie wykonywania prac w szczególnych warunkach, wystawionym według wzoru stanowiącego załącznik do przepisów wydanych na podstawie § 1 ust. 2 rozporządzenia, lub w świadectwie pracy. Brak takiego świadectwa nie wyklucza jednak dokonania ustalenia zatrudnienia w warunkach szczególnych innymi środkami dowodowymi w toku postępowania sądowego. Stanowisko takie wielokrotnie zajmował również Sąd Najwyższy, który między innymi w wyroku z dnia 2 lutego 1996 roku, II URN 3/95, OSNAP 1996/16/239 stwierdził, że w postępowaniu przed sądami pracy i ubezpieczeń społecznych okoliczności mające wpływ na prawo do świadczeń lub ich wysokości mogą być udowadniane wszelkimi środkami dowodowymi, przewidzianymi w kodeksie postępowania cywilnego. Ograniczenia dowodowe zawarte w rozporządzeniu Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 roku w sprawie postępowania o świadczenia emerytalno-rentowe i zasad wypłaty tych świadczeń (Dz. U. Nr 10, poz. 49 ze zm.) dotyczą wyłącznie postępowania przed tymi organami. Dodatkowo wskazać należy, że z cytowanego wyżej § 2 rozporządzenia nie wynika, aby stwierdzenie zakładu pracy w przedmiocie wykonywania przez pracownika pracy w warunkach miało charakter wiążący i nie podlegało kontroli organów przyznających świadczenia uzależnione od wykonywania pracy w szczególnych warunkach. Świadectwo wykonywania pracy w szczególnych warunkach nie jest bowiem dokumentem

urzędowym w rozumieniu art. 244 § 1 i 2 k.p.c., a tylko dokumenty wystawione przez te organy stanowią dowód tego, co zostało w nich urzędowo zaświadczone. Natomiast omawiane świadectwo traktuje się w postępowaniu sądowym jako dokument prywatny w rozumieniu art. 245 k.p.c., który stanowi dowód tego, że osoba, która go podpisała, złożyła oświadczenie zawarte w dokumencie. Dokument taki podlega kontroli zarówno co do prawdziwości wskazanych w nim faktów, jak i co do prawidłowości wskazanej podstawy prawnej. Sąd, a także organ rentowy, są zatem uprawnione do weryfikacji danych zawartych w świadectwie wykonywania prac w warunkach szczególnych, wystawionym przez pracodawcę. Jeżeli świadectwo to zawiera dane, które nie są zgodne z prawdą, nie mogą na jego podstawie dokonać ustaleń, od których uzależnione jest prawo do świadczeń emerytalnych. To samo dotyczy ujawnienia okoliczności, że wskazane w zaświadczeniu pracodawcy stanowisko pracy wykonywanej w szczególnych warunkach nie figuruje w wykazie powołanym w tym zaświadczeniu (por. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 23 listopada 2004 roku, I UK 15/04, OSNP 2005/11/161).

Spór pomiędzy stronami, w związku z zarzutami podniesionymi przez wnioskodawcę w odwołaniu, ograniczał się do faktu, czy ma on wymagany 15-letni okres zatrudnienia w szczególnych warunkach. Spełnienie pozostałych przesłanek nie było przedmiotem sporu, a jednocześnie nie budzi żadnych wątpliwości – wnioskodawca ma wymagany okres zatrudnienia, to jest 25 lat, w dniu (...) roku ukończył 60 lat i nie przystąpił do otwartego funduszu emerytalnego.

Dokonując ustaleń w zakresie rodzaju prac wykonywanych przez wnioskodawcę w okresie od 15 lipca 1974 roku do 31 grudnia 1998 roku Sąd oparł się na zeznaniach świadków S. S. i A. W. oraz zeznaniach wnioskodawcy.

Z zeznań powyższych wynika, jakie konkretnie prace wnioskodawca wykonywał we wskazanych wyżej okresach. W zeznaniach tych nie ma sprzeczności, są one logiczne i spójne i korespondują z pozostałym materiałem dowodowym zgromadzonym w sprawie. Organ rentowy nie przedstawił zaś w toku postępowania żadnych dowodów, które pozwoliłyby na podważenie wiarygodności złożonych zeznań.

Będąc zatrudnionym w Fabryce (...) S.A. w P.wnioskodawca we wskazanych wyżej okresach pracował w wydziale (...), w którym składał elementy do wielkogabarytowych urządzeń górniczych (np. zwałowarek, osadzarek, wzbogacalników, stropnic, urządzeń wyciągowych, zsyków, słupów, przenośników taśmowych, przenośników kubelkowych itp.). Elementy te, takie jak np. blachy, rury, płaskowniki były przesyłane do wydziału (...) z wydziału przygotowawczego. Wnioskodawca składał ww. elementy zgodnie z rysunkiem technicznym, a następnie szepiał przy pomocy spawania elektrycznego. Elementy, które nie pasowały do siebie, były dopalane do wymiaru za pomocą palnika acetylenowo-tlenowego, a następnie szlifowane przy pomocy szlifierki pneumatycznej. W końcowej fazie wnioskodawca usuwał przy pomocy palnika stężenia pomocnicze i wygładzał je szlifierką. Czasami zdarzało się, że wnioskodawca musiał przy pomocy wiertarki pneumatycznej wierceć otwory, aby połączyć urządzenie z kolejnymi elementami, a niekiedy musiał też nitować elementy przy pomocy nitownicy pneumatycznej. Wnioskodawca dobijał także elementy za pomocą młotów pneumatycznych.

Dodać należy, iż stanowisko pracy wnioskodawcy znajdowało się w niewielkiej odległości od stanowisk spawaczy i było oddzielone od nich kurtyną z blachy, która chroniła jedynie od światła. Zapylenie i zadymienie na stanowisku pracy wnioskodawcy było takie same jak na całej hali.

Mając powyższe na względzie, nie budzi wątpliwości, że wnioskodawca wykonywał w spornych okresach stale i w pełnym wymiarze czasu pracy prace wymienione w Wykazie A, Dziale XIV, poz. 12 (prace przy spawaniu i wycinaniu elektrycznym, gazowym), Dział III poz. 78 (szlifowanie wyrobów i narzędzi metalowych oraz polerowanie mechaniczne) oraz poz. 79 (kucie ręczne w kuźniach przemysłowych oraz obsługa młotów mechanicznych).

Bez wpływu na powyższe pozostaje fakt, że stanowisko ślusarza nie jest wymienione w wykazie A i B do rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 roku w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze. Nie powinno bowiem budzić wątpliwości, że o zakwalifikowaniu danej pracy do prac wykonywanych w warunkach szczególnych decyduje nie nazwa stanowiska pracy, a rodzaj wykonywanych czynności (por. chociażby uzasadnienie Sądu Najwyższego z dnia 8 czerwca 2011 roku, I UK 393/10, LEX Nr 950426). Z materiału dowodowego zebranego w sprawie wynika zaś, iż wszystkie prace wykonywane przez

wnioskodawcę w spornych okresach, mimo że był zatrudniony na stanowisku ślusarza, były pracami w warunkach szczególnych.

O odmowie zaliczenia spornych okresów zatrudnienia do pracy w warunkach szczególnych nie może stanowić także okoliczność, że prace, które wykonywał wnioskodawca są wymienione w wykazie A w gałęziach przemysłu, do których nie należała (...). Wszystkie te prace, co wynika z zeznań świadków i wnioskodawcy, były bowiem wykonywane w ww. zakładzie pracy, a do tego prace te są wymienione w wydanym na podstawie § 1 ust. 2 ww. rozporządzenia zarządzeniu Nr 17 Ministra Górnictwa i Energetyki z dnia 12 sierpnia 1983 roku w sprawie określenia stanowisk pracy w resorcie górnictwa i energetyki, na których są wykonywane prace w warunkach szczególnych w wykazie A (Dz. U. (...) z 12 sierpnia 1983r. Nr 8, poz. 12), które to zarządzenie określało w spornych okresach stanowiska pracy w warunkach szczególnych w zakładach pracy, do których należała (...) w P.

W świetle materiału dowodowego zebranego w sprawie należało stwierdzić, iż zakład pracy w wystawionym wnioskodawcy świadectwie pracy w warunkach szczególnych nie sprecyzował wyczerpująco rodzaju wykonywanej przez niego pracy zgodnie z załącznikiem A do rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 roku. Ustaleń w tym zakresie Sąd dokonał w oparciu o zeznań świadków i wnioskodawcy. Z dowodów tych wynika, że wnioskodawca nie tylko pracował w bezpośrednim sąsiedztwie stanowisk spawalniczych, ale do jego podstawowych obowiązków należało spawanie i cięcie metali, a także szlifowanie i polerowanie mechaniczne oraz obsługa młotów mechanicznych. Wszystkie te prace, jak to wyżej wskazano, są pracami w warunkach szczególnych.

Dodatkowo wskazać należy, iż kwestie dotyczące oceny, czy prace wykonywane przez ślusarzy zatrudnionych w (...) były wielokrotnie przedmiotem rozstrzygnięcia Sądu Okręgowego i w tożsamy, jak w sprawie niniejszej okolicznościach faktycznych, Sąd uznawał, że prace te, z uwagi na ich znaczną szkodliwość dla zdrowia oraz znaczny stopień uciążliwości, należy zaliczać do pracy w warunkach szczególnych. Podobne stanowisko zajmował również Sąd Apelacyjny w Łodzi, m.in. w wyrokach z dnia 20 grudnia 2011 roku w sprawie III AUa 1436/11, z dnia 18 grudnia 2012 roku w sprawie III AUa 806/12, z dnia 6 lutego 2013 roku w sprawie III AUa 769/12 oraz z dnia 26 czerwca 2013 roku w sprawie III AUa 1570/12.

W świetle powyższego zasadne było zatem przyjęcie, że wnioskodawca wykonywał w okresie zatrudnienia od 15 lipca 1974 roku do 31 grudnia 1998 roku stale i w pełnym wymiarze czasu pracy prace w warunkach szczególnych.

W związku z tym, że wykazane przez wnioskodawcę okresy pracy w warunkach szczególnych wynoszą więcej niż 15 lat, stwierdzić należało, iż spełnia on wszystkie wymagane prawem warunki do uzyskania prawa do emerytury zgodnie z art. 32 ust. 1 w zw. z art. 184 ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych.

Z tych też względów, Sąd Okręgowy – Sąd Pracy i Ubezpieczeń Społecznych, na podstawie art. 477¹⁴ § 2 k.p.c. orzekł jak w sentencji wyroku.